

Handlingsplan mot hedersrelaterat våld och förtryck 2021–2023

Beslutsinstans: kommunstyrelsen	Beslutsdatum:
Giltighetstid: 2021–2023	Diarienummer:

Innehåll

Handlingsplan mot hedersrelaterat våld och förtryck	2
1. Inledning.....	2
2. Ett större sammanhang.....	2
3. Styrning och roller	2
4. Åtgärder	3
5. Ansvar och uppföljning.....	7

Handlingsplan mot hedersrelaterat våld och förtryck

1. Inledning

Lunds handlingsplan mot hedersrelaterat våld och förtryck ska främja rätten till ett liv fritt från våld och förtryck. Hedersrelaterat våld och förtryck är ett stort samhällsproblem och är ett prioriterat område i regeringens nationella strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor.

Lunds kommun utgår från Sveriges kommuner och regioner (SKR) definition av heder. "När det gäller hedersrelaterat våld och förtryck är kontrollen av flickors och kvinnors sexualitet central och starkt knuten till kollektivet. I hederstänkandet står föreställningar om oskuld och kyskhet i fokus och familjens rykte och anseende ses som avhängigt flickors och kvinnors faktiska eller påstådda beteende. Detta förhållande kan vara mer eller mindre uttalat och kontrollen kan sträcka sig från vardagliga former av begränsningar i flickors och kvinnors liv som berör exempelvis klädval, socialt umgänge och rörelsefrihet till livsval som utbildning, jobb och giftermål och skilsmässa. I sin mest extrema form resulterar hederstänkandet i hot om våld och våld, inklusive dödligt våld. Det hedersrelaterade våldets kollektiva karaktär innebär att det kan finnas fler förövare av båda könen och att offren kan vara både kvinnor och män samt flickor och pojkar. Det kan också innebära att våldet sanktioneras av familjen och den närmaste omgivningen, även av andra kvinnor¹."

2. Ett större sammanhang

Hedersrelaterat våld och förtryck hanteras inte bara av en nämnd i Lunds kommun utan av flera. Den här handlingsplanen är ett sätt att samla bilden av allt vi vill utveckla tillsammans utöver våra grunduppdrag inom området.

3. Styrning och roller

Handlingsplanen mot hedersrelaterat våld och förtryck är ett förvaltningsövergripande styrdokument som konkretiserar målen i kommunens program för social hållbarhet och program för trygghet och säkerhet. Åtgärderna bidrar också till arbetet med kommunens befintliga strategi för att motverka våld i nära relationer.

¹ Handlingsplan för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer (Skr. 2007/08:39)

En kartläggning av hedersproblematiken i Lunds kommun färdigställdes våren 2020 och innehöll en rad förvaltningsövergripande och förvaltnings specifika rekommendationer för det fortsatta arbetet. Rekommendationerna har beaktats i framtagandet av handlingsplanen.

Kommunens åtgärder under åren 2021–2023 omfattar de som är utsatta eller riskerar att utsättas samt de som utsätter andra för hedersrelaterat våld och förtryck. Fokus är i vissa fall att främja samverkan mellan berörda aktörer och i andra fall att stärka de enskilda aktörernas interna arbete att möta och motverka hedersrelaterat våld och förtryck.

I handlingsplanen finns ett brett spann av åtgärder, från att stärka det förebyggande arbetet som riktar sig till alla som bor och vistas i Lund till att ge stöd och skydd till de som är utsatta. Handlingsplanen innehåller också åtgärder som syftar till att höja kompetensen om hedersrelaterat våld och förtryck hos personal som i sina verksamheter möter de som bor och vistas i Lund. En viktig del av kunskapen innebär att ha kompetens att identifiera varningstecken som tyder på en utsatthet för hedersrelaterat våld och förtryck.

Lunds kommun har sedan 2013 en kommunövergripande samordnare för arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck. Tjänsten har sin placering på socialförvaltningen inom ramen för Kriscentrum där även den övergripande samordnaren för arbetet mot våld i nära relation är placerad. I hederssamordnarens uppdrag ingår bland annat att leda och driva arbetet med föreliggande handlingsplan, att sammankalla kommunens hedersnätverk och att vara ett kommunövergripande stöd till förvaltningarnas arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck. Hur arbetet med handlingsplanen fortgår rapporteras regelbundet till styrgrupp för Samverkan barn och unga som består av förvaltningscheferna för socialförvaltningen, barn- och skolförvaltningen, utbildningsförvaltningen och kultur- och fritidsförvaltningen samt till Lunds brottsförebyggande råd.

Handlingsplanen har fem åtgärdsområden som stämmer överens med insatsområdena i Strategin mot våld i nära relationer och totalt 23 åtgärder.

4. Åtgärder

Åtgärd	Ansvar
Förebyggande arbete	
Utreda behovet av riktade informationsinsatser till vårdnadshavare i kommunen med barn i åldrarna 1–6 år som inte går i förskola om bland annat hur	barn- och skolnämnden,

Åtgärd	Ansvar
<p>de kan få tillgång till plats på förskola och hur förskola berikar barnets utveckling. Samverka med aktörer som riktar sig till de yngsta åldrarna och deras familjer som tex familjecentralen för att nå ut med informationen.</p>	<p>kommunstyrelsen, socialnämnden</p>
<p>Säkerställa att det finns riktad information på flera språk till lundabor som lever i utanförskap på grund av hedersproblematik. Informationen ska beskriva rättigheter och skyldigheter samt kommunens stöd inom omsorg, skola och service.</p>	<p>barn- och skolnämnden, kultur- och fritidsnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, vård- och omsorg</p>
<p>Utveckla och implementera en rutin för hur kunskap från hedersnätverket ska spridas i skolans verksamheter för att säkerställa att så många som möjligt får ta del av informationen som förmedlas.</p>	<p>barn- och skolnämnden samt utbildningsnämnden</p>
<p>Beakta hedersrelaterat våld och förtryck utifrån behov vid framtagande eller revidering av kommunens styrande dokument via kontakt med kommunens hederssamordnare. Det kan exempelvis vara i verksamhetsplaner och planen mot diskriminering och kränkande behandling.</p>	<p>barn- och skolnämnden, kommunstyrelsen, kultur- och fritidsnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden</p>
<p>Utveckla metodmaterialet Kärleken är fri i enlighet med skolan värdegrund och pedagogiska metoder. Därefter erbjuda Kärleken är fri till samtliga grundskolors högstadium och gymnasieskolor.</p>	<p>barn- och skolnämnden, kultur- och fritidsnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden</p>
<p>Skrivningar i läroplanerna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ta fram en plan för implementering i grund- och gymnasieskola av skrivningarna i de nya läroplanerna kopplat till sexualitet, samtycke och relationer. • Ta fram en plan för kompetenshöjande insatser 	<p>barn- och skolnämnden, utbildningsnämnden</p>

Åtgärd	Ansvar
<ul style="list-style-type: none"> • Utvärdera implementeringen i grund- och gymnasieskola av de nya läroplanerna. • Erbjud skolorna stöd i arbete med att ta fram och revidera handlingsplaner för sexualitet, samtycke och relationer i enlighet med de nya läroplanerna. 	
<p>Skapa en sida på Inloggad med information om båda samordningsfunktionerna, hedersnätverket och verksamhetsspecifikt stöd i syfte att öka kunskapen om hur arbetet med hedersrelaterat våld och förtryck och våld i nära relationer är organiserat.</p>	<p>kommunstyrelsen, socialnämnden</p>
<p>Skydd och stöd</p>	
<p>Utveckla riskbedömningsmetoder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Säkerställa att berörda medarbetare får utbildning i riskbedömningsmetoderna som finns att tillgå. • Bevaka den nationella utvecklingen av riskbedömningsmetoder. 	<p>socialnämnden</p>
<p>Inventera behov av lokaler för mottagning av personer utsatta för hedersproblematik utanför Kristallen samt behov av omärkta akutbil.</p>	<p>socialnämnden</p>
<p>Se över möjligheter till snabbare bostadslösningar för personer som är utsatta för hedersproblematik exempelvis genom dialog med lokala hyresvärdar och speciellt avsatta lägenheter inom det kommunala beståndet.</p>	<p>socialnämnden</p>
<p>Inventera avskilda platser för placering av information om rättigheter samt hjälp- och stödvägar för utsatta och våldsutövare så som på skolor, fritidsgårdar, badhus, öppen verksamhet, träffpunkter för äldre osv.</p>	<p>barn- och skolnämnd, kultur- och fritidsnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, vård- och omsorgsnämnden,</p>

Åtgärd	Ansvar
Ta fram en rutin för hur ett hedersärende initieras. Rutinens målgrupp är skolledning och elevhälsoteam.	barn- och skolnämnden, utbildningsnämnden
Säkerställa implementeringen och uppföljningen av socialtjänstens nya arbetssätt för hedersärenden.	socialnämnden
Kunskap och kompetenshöjning	
Lägg till Kompetenscentrums utbildningar om våld i nära relationer och hedersvåld i berörda förvaltningars kompetensutvecklingsplaner. Inventera och tillgodose behovet av yrkesspecifika fortbildningsinsatser som inte täcks in av det regionala Kompetenscentrum om våld i nära relationer.	barn- och skolnämnden, kultur- och fritidsnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, vård- och omsorgsnämnden
Erbjuda årliga utbildningsinsatser till chefer, företagshälsovård och HR om arbetsgivaransvaret och de rutiner som ska användas när en anställd är utsatt för våld i nära relationer eller hedersrelaterat våld och förtryck.	kommunstyrelsen, socialnämnden, vård- och omsorgsnämnden
Erbjuda utbildning om hedersrelaterat våld och förtryck i introduktionen till alla nyanställda inom socialförvaltningen samt informera om möjlighet att kontakta hederssamordnaren för ytterligare utbildningsinsatser.	socialnämnden
HR-funktionerna inom vård- och omsorgsförvaltningen ska fokusera extra på frågan om heder och våld i nära relationer i sitt stöd till chefer och medarbetare.	vård- och omsorgsnämnden
Samverkan	
Stärka samverkan med den idéburna sektorn genom att: <ul style="list-style-type: none"> • öka kunskapen om varandras roller, förutsättningar och möjligheter • bjuda in till nätverksträffar 	kultur- och fritidsnämnden socialnämnden

Åtgärd	Ansvar
<ul style="list-style-type: none"> erbjuda gemensam utbildning till de föreningar som är anslutna till överenskommelsen mellan kommunen och idéburen sektor. 	
Utreda behovet av utökad samverkan med polisen i hedersärenden.	socialnämnden
Ta fram en rutin för mätning och uppföljning av problematikens förekomst och omfattning där detta är möjligt som till exempel statistik över samordnarens konsultationer, orsaker bakom avbruten skolgång, frågor om förekomst av hot, våld och heder i skolornas hälsosamtal etc.	barn, och skolnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden
Utveckla rutin för hedersnätverkets rapportering till arbetsgruppen för "Samverkan barn och unga".	socialnämnden
Tydliggöra och kommunicera hedersnätverkets syfte, mål och deltagare.	socialnämnden
Bilda en arbetsgrupp med hederssamordnaren och representanter från förskola, grundskola, gymnasieskola, särskola och utbildningssamordnare sex- och samlevnadsundervisning. Gruppens uppdrag blir att arbeta med de åtgärder i handlingsplanen som specifikt rör skolförvaltningarna.	barn- och skolnämnden, utbildningsnämnden

Tabellen ovan anger vilka åtgärder som ska genomföras och vilken/vilka nämnder som är ansvariga.

5. Ansvar och uppföljning

De sex nämnderna barn- och skolnämnden, kommunstyrelsen, kultur- och fritidsnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden samt vård- och omsorgsnämnden ansvarar för att genomföra aktiviteterna i handlingsplanen och följa upp arbetet i januari år 2022 och 2023 i kommunens IT-ledningssystem.